

“ILK QADAM” DAVLAT DASTURI ASOSIDA MASHG‘ULOTLARGA KREATIV YONDASHUV

Ne‘matova Sh.N.

BuxDPI Maktabgacha ta’lim kafedrasi o’qituvchisi

Tayanch so‘zlar: Ilk qadam, faoliyat, kreativlik, ta’lim, tarbiya, mashg‘ulot, innovatsion g‘oya, interfaol metod, aqliy hujum, rolli o‘yinlar.

Ключевые слова: Первый шаг, активность, творчество, образование, обучение, обучение, инновационная идея, интерактивный метод, мозговой штурм, ролевые игры.

Key words: the first step, activity, creativity, education, training, training, innovative idea, interactive method, brainstorming, role-playing games.

Mamlakatimizda so‘ngi yillarda talim sohasida katta islohotlar amalga oshirilmoqda. Maktabgacha talim alohida vazirlik sifatida tashkil qilinganligi yosh avlod tarbiyasining eng quyi pog‘onasiga naqadar katta etibor berilayotganligiga yaqqol misol bo‘la oladi. Jumladan O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 29- dekabrda “2017-2021 yillarda maktabgacha ta’lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi , farmoni, O‘zbekiston Respublikasi maktabgacha ta’lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 2019-yil 10-maydagi PQ-4312/3106-sonli qarori PQ-2707-sonli qarori, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 30-sentyabrdagi “Maktabgacha ta’lim tizimi boshqaruvini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PF-5198-sonli Farmoni, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7 fevraldagi «O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar Strategiyasi to‘g‘risida»gi PF4947-son Farmoni, Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 22 dekabrda “Maktabgacha ta’lim va tarbiya’ning Davlat standartini tasdiqlash to‘g‘risida” 802-sonli qarori va mavzuga bevosita bog‘liq bo‘lgan BMTning bolalar jamg‘armasi YUNISEFning O‘zbekistondagi vakolatxonasi texnik ko‘magi yordamida yaratilgan maktabgacha ta’lim muassasalarining “Ilk qadam” Davlat o‘quv dasturi yuqoridagi so‘zlar namunasi.

Bugungi kunda Prezidentimiz tomonidan maktabgacha ta'lim tizimini isloh qilish maqsadida 2017-yil 30-sentabrda "Maktabgacha ta'lim tizimi boshqaruvini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoni hamda "O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi faoliyatini tashkil etish to'g'risida" gi qarori qabul qilindi. Natijada, Maktabgacha ta'lim vazirligi tomonidan ushbu "Ilk qadam" dasturi ishlab chiqildi. Bugungi kunda barcha MTT larda o'quv-tarbiyaviy faoliyat ishlari "Ilk qadam" dasturi asosida amalga oshirilmoqda. Dastur bo'yicha turli xil markazlar tashkil etilgan bo'lib, tarbiyalanuvchilar o'zlari xohlagan markazda o'z faoliyatini olib borishlariga imkon yaratildi. Bu borada tarbiyachilardan ta'lim-tarbiya jarayoniga innovatsion yondashishni va yangi pedagogik texnologiyalar orqali olib borishni talab etadi.

Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalar, asosan, maktab ta'limiga maktabgacha ta'lim tashkilotlarida va oilada tayyorlanadi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni rivojlantirish va maktab ta'limiga tayyorlash 3 bosqichda amalga oshiriladi

1. Bolalarni nutqini rivojlantirish.
2. Jismonan rivojlantirish.
3. Ma'nan rivojlantirish.

Maktabgacha yoshdagi bolalar ta'lim-tarbiyasiga qo'yiladigan davlat talablari sog'lom va yetuk, maktabga, o'qishga tayyorlangan tarzda shakllantirib borishdan iboratdir.

O'zbekiston Respublikasining maktabgacha ta'limga qo'yiladigan Davlat talablari, bolalarni qisqa muddatli guruhlarda maktabga tayyorlash «Ilk qadam» davlat o'quv dasturi pedagoglar uchun yangi imkoniyatlarni vujudga keltiradi, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim jarayonini tashkil etishda qo'llanayotgan eski shakl va uslublarni qayta ko'rib chiqishga undaydi, pedagogik tashabbus, tajriba va ijodga keng yo'l ochadi. Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim-tarbiya berishning asosiy maqsad va vazifalari bolalarni jismoniy va aqliy jihatdan rivojlantirish, ularning ruhiyat, shaxsiy qobiliyatlari, intilish va ehtiyojlarini qondirish, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga, mustaqillik goyalariga sodiq holda voyaga yetib borishini ta'minlash, ularni maktabgacha yoshdagi bolalar ta'lim-tarbiyasiga qo'yilgan davlat talablariga muvofiq maktab ta'limiga tayyorlashdan iborat. Maktabgacha yoshdagi bolalarni rivojlantirish jarayoni oldiga qo'yilgan maqsad va vazifalarning bajarilishiga erishish «Ilk qadam» davlat o'quv dasturi asosida amalga oshiriladi

Mashg'ulotlar MTTda ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etishning asosiy shakli hisoblanadi. Mashg'ulotlarda bolalar egallashi lozim bo'lgan

bilim, ko‘nikma va malakalari shakllantirib boriladi. Mashg‘ulotlar o‘z oldiga qo‘ygan ta‘limiy, tarbiyaviy, rivojlantiruvchi vazifalarni bajaradi. Mashg‘ulotlarni olib borish dastur asosida amalga oshiriladi. “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi MTT da ta‘lim-tarbiyajarayoniga innovatsion yondashuv asosida yaratilgan dastur hisoblanadi. Dasturda bolaga ta‘lim-tarbiya berishning maqsad, vazifalari, asosiy didaktik tamoyillari, har bir yosh guruhiga mo‘ljallangan kompetensiyalar, tarbiyachilar uchun o‘quv faoliyatni olib borishdagi asosiy tavsiyalar, ilovalar, bolalarning rivojlanish xaritasi yoritilgan. Ilk qadam dasturi Davlat talablari asosida ishlab chiqilgan meyoriy hujjat hisoblanadi. Bu dastur barcha Davlat va nodavlat MTTlar, maktabgacha guruhlariga ega bo‘lgan “Mehribonlik uylari” va maktabgacha va boshlang‘ich ta‘limni nazorat qiluvchi boshqaruv organlari uchun majburiydir. Dastur ilg‘or xorijiy davlat tajribalarini o‘rganilgan holda ishlab chiqilgan bo‘lib, unda bolaning mustaqilligiga, erkin fikrlashiga, qiziqishlarini hisobga olgan holda ta‘lim-tarbiya berish ishlari nazarda tutilgan.

Shuningdek, har bir mashg‘ulotlarda yangi innovatsion texnologiyalardan foydalanish borasida tarbiyachilarga bir qancha vazifalar yuklaydi. Tarbiyachi har bir mashg‘ulotga ijodiy va zamonaviy yondashishni talab etadi. Bolalar bilan o‘quv tarbiyaviy faoliyatni olib borishda yangi innovatsion g‘oya va texnologiyalarni yaratishni va amalda buni joriy etishga, har bir bolaga uning qiziqishlari va xohishlarini aniqlab, o‘zi xohlagan markazda faoliyatini olib borish uchun kerakli shart-sharoitlar yaratib berishga, o‘z ustida tinmay ishlashga o‘rgatadi. Dastur bo‘yicha bitta mavzu bir haftaga mo‘ljallanib, barcha mashg‘ulotlarda turli xil metod va usullar orqali bolalarga tushuntirilib, bu mavzu ularning ongiga sindirib boriladi. Natijada bolalar bu mavzu bo‘yicha chuqur bilim, ko‘nikma va malakalarga ega bo‘ladilar va olgan bilimlarini amaliyotda qo‘llay oladilar. Mashgulotlar umumiy tarzda olib boriladi va rivojlanish markazlaridavom ettiriladi. Mashg‘ulotlarni olib borishda yangi pedagogik texnologiyalardan va turli xil didaktik o‘yinlardan foydalanish orqali dasturda belgilangan kompetensiyalarni to‘liq bajarilishiga erishish mumkin. Ayniqsa, mashg‘ulotlarda interfaol metodlardan foydalanish ta‘lim-tarbiya samaradorligini oshiradi. Interfaol metodlar tarbiyalanuvchilarni mustaqil fikrlashga undaydi, jamoada birga ishlashga o‘rgatadi. Interfaol metodlarga muammoli vaziyatlarni hal etish, blits-so‘rov, rolli o‘yinlar, aqliy hujum, BBB kabi usullarni keltirib o‘tish mumkin. Interfaol metodlardan bo‘lmish “Oddiy va murakkab savollar” metodi orqali bolalarga ikki xil usulda: oddiy va murakkab usulda savollar beriladi. Bunday savollar mashg‘ulotning turli bosqichlarida qo‘llash mumkin .

tadbiq etilishi bugungi kundagi sohada amalga oshirilayotgan islohotlarni malum tizimga soluvchi omil sifatida faoliyat olib boradi.

Adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 30-sentabrdagi PQ-3305-son "O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi faoliyatini tashkil etish to'g'risida"gi qarori.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 29-dekabrdagi PQ-2707-son "2017-2021-yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish choratadbirlari to'g'risida"gi qarori.
3. O'zbekiston Respublikasining ilk va maktabgacha yoshdagi bolalarga qo'yiladigan "Davlat talablari". 2018-yil 3-iyul, ro'yxat raqami 3032.
4. "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligining 2018-yil 7-iyuldagi 4-sonli hay'at yig'ilishi qarori bilan tasdiqlangan va nashr etilgan dasturi.
5. Boymurodova G. T. Particular Characteristics of Scientific Research Methods to Continuous Rising Qualification // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – №. 5. – С. 29-34.
6. Boymurodova G. T. O'qituvchining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish masalalari: DOI: 10.53885/edinres.2021.54.99.132 Nizomiy nomidagi iTDPU Uzluksiz ta'lim pedagogikasi va menejmenti kafedrasida dotsenti, pfn (DSc) GT Boymurodova // Научно-практическая конференция. – 2022.
7. Ne'matova Shirinoy Nizomiddinovna. (2023). Korreksion pedagogikada bolalarning muloqot ko'nikmalarini shakllantirish. Journal of New Century Innovations, 26(3), 163–166. Retrieved from <https://newjournal.org/index.php/new/article/view/5008>
8. Ne'matova Shirinoy Nizomiddinovna. (2022). "Maktabgacha yoshdagi bolalarni nutqini korreksiyalashda pedagogiy texnologiyalar". E Conference Zone, 38–40. Retrieved from <https://www.econferencezone.org/index.php/ecz/article/view/215>

РЕЗЮМЕ

Ushbu maqolada Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida mashg'ulotlarda "Ilk qadam" davlat dasturi asosida mashg'ulot jarayoniga kreativ yondashish usullari, shuningdek, har bir mashg'ulotlarda yangi innovatsion texnologiyalardan foydalanish, interfaol metodlar orqali bolalarni mustaqil fikrlashga o'rgatish xususida fikr yuritilgan.

РЕЗЮМЕ

В данной статье рассматриваются методы творческого подхода к учебному процессу на основе государственной программы «Первый шаг» в дошкольных образовательных организациях, а также использование новых инновационных технологий в каждом обучении, обучающих детей самостоятельному мышлению посредством интерактивных методов.

SUMMARY

This article discusses the methods of creative approach to the training process based on the "First Step" state program in preschool educational organizations, as well as the use of new innovative technologies in each training, teaching children to think independently through interactive methods.